

Косманенко Анна Євгеніївна

студентка

Київського національного університету

культури і мистецтв

**МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ У
ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМОВАХ США: ПРАГМАТИЧНИЙ ТА
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Анотація. У статті розглянуто прагматичні та перекладацькі аспекти, а також мовні засоби вираження комунікативних стратегій у передвиборчих промовах США.

Ключові слова: переклад, перекладач, комунікативні стратегії, передвиборчі промови, перекладацький аспект, прагматичний аспект.

Аннотация. В статье рассмотрены прагматические и переводческие аспекты, а также языковые средства выражения коммуникативных стратегий в предвыборных речах США.

Ключевые слова: перевод, переводчик, коммуникативные стратегии, предвыборные речи, переводческий аспект, прагматический аспект.

Summary. The article is told about pragmatic and translation aspects, also linguistic means of expressing communicative strategies in US preelection speeches.

Key words: translation, translator, communication strategies, pre-election speeches, translation aspect, pragmatic aspect.

Актуальність дослідження визначається загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних та перекладознавчих досліджень на виявлення мовних засобів вираження комунікативних стратегій у передвиборчих промовах політиків США: прагматичний та перекладацький аспекти.

Наразі багато дослідників, говорячи про особливості комунікативних стратегій та суб'єктів політичного дискурсу зумовлюють наповнення текстів лексичними одиницями, що надають виступам експресивного забарвлення, виявляють позицію в оцінці політичних подій, свідчать про рівень культури мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукової літератури з досліджуваного питання, а саме: мовні засоби вираження комунікативних стратегій у передвиборчих промовах політиків США: прагматичний та перекладацький аспекти (Г.Г. Хазагеров, Ю.А. Лобода, Т.І. Перовська, Н.І.Бойко, М.Л. Макаров, Н.В.Кондратенко, А.Ю. Романюк та ін.) дає можливість стверджувати, що в сучасному мовознавстві та перекладознавстві даній проблемі приділено недостатньо уваги.

Мета статті: вивчення мовних засобів вираження комунікативних стратегій у передвиборчих промовах політиків США: прагматичний та перекладацький аспекти.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що політичні тексти, які представлені у формі політичних промов, існують ще з часів зародження держави і політиків чи державних діячів. Перші промови політичного характеру з'явилися в Стародавній Греції як наслідок розвитку політики та ораторського мистецтва. Їх початком можна вважати промови, які в додержавний період виголошувалися вождями та старійшинами перед племенем з метою отримати прихильність останнього, а також мобілізувати сили протодержавних утворень перед вирішальними битвами чи важливими подіями.

У часи Стародавньої Греції та Риму створення промов піднялося на новий професійний рівень, оскільки красномовство перетворюється на інтелектуальне мистецтво. Оратори, які досконало володіють цим мистецтвом, у цей час високо цінуються в суспільстві. Це, в свою чергу, змушує їх перетворювати кожен промову на мистецький шедевр [1, с. 15].

Історично спічрайтинг як мистецтво створення політичних промов еволюціонує, отримуючи від кожної епохи нові риси й характеристики. Однак слід зауважити, що політичні промови до початку XX ст. аналізували лише з точки зору політології чи ораторського мистецтва, залишаючи їх лінгвістичний аспект незайманим. Але у XX столітті з розвитком лінгвістики як самостійної науки політичні промови як невід'ємна частина політичного дискурсу стають об'єктом дослідження мовознавців.

Наразі дослідженням політичних текстів як частини політичного дискурсу займається Т.В. Юдіна. Г.Г. Почепцов акцентує увагу на дослідженні комунікативних аспектів політичного дискурсу. Одним з авторитетних фахівців у галузі психолінгвістичного аналізу політичних текстів вважається Д. Вінтер. А.М. Баранов також зробив значний внесок у класифікацію методів аналізу політичних текстів.

Використанням контент-аналізу при дослідженні політичного дискурсу у вітчизняній лінгвістичній науці займаються українські вчені В.Ф. Іванов та Б.М. Юськів [2, с. 37].

Слід зауважити, що сьогодні лінгвістами розроблена система методів аналізу політичних текстів, до яких входять психолінгвістичний метод та метод контент-аналізу. Для аналізу політичних промов перший метод застосовується лінгвістами рідше, оскільки правила використання цього методу не є досконало визначеними, а результати є досить суб'єктивними. Контент-аналіз навпаки широко використовується науковцями, особливо при дослідженні публіцистичних текстів.

Політична промова «є типом політичного виступу, що менш за все обмежує перекладача. Це пояснюється варіативністю більшості ознак в ініціальній і фінальній позиціях» [3, с. 23]. Через високу варіативність обсягу тексту і його частин політична промова дозволяє як зменшення обсягу тексту за рахунок вилучення елементів тексту, так і збільшення за рахунок додавання або коментування.

Написання політичних промов є складним процесом, адже у переважній більшості випадків політики під час виступу повинні не тільки інформувати аудиторію про аспекти суспільного життя, але й спробувати переконати слухачів зайняти конкретну позицію, а також заручитися підтримкою слухацької аудиторії. Аналізуючи промови політичних діячів, можна виявити стратегії і тактики аргументації, що використовуються ними з метою переконання аудиторії [4, с. 24]. Таким чином, дослідження виступів дозволяє, з одного боку, прогнозувати дії й наміри політика, а з іншого – встановлювати ефективні способи впливу на слухачів.

Політичні промови поєднують в собі як аргументативні тактики, так і елементи логічної аргументації. Політичний текст насичений аргументами, логічними доказами, перерахуваннями, міркуваннями з опорою на статистичну інформацію [5, с. 287]. У політичному дискурсі часто використовуються лексичні, граматичні та стилістичні засоби, що може бути

пояснено їх значним аргументативним потенціалом, образністю, що є важливим, адже ці тексти призначені для публічних виступів і повинні відразу оволодіти увагою аудиторії, вплинути на її емоційний стан.

Слід зазначити, що аргументація та переконання може реалізовуватися за допомогою різних вербальних стратегій. Політичні діячі вдаються до різних тактик аргументації, що присутні в політичному дискурсі, з метою ефективності переконання [6, с. 199]:

- 1) стилістичні (пом'якшення, повтори, оціночні слова);

- 2) семантичні (заперечення, поступка, перенесення);
- 3) аргументативні (апеляція до авторитету, риторичні питання, міні-наративи, інтимізація, створення очевидності фактів, обіцянки, посилення на традиційні цінності, опозиція, позитивна самопрезентація, дискредитація опонента).

Отже, аналіз аргументативної комунікації дозволяє визначити позиції політичного діяча, встановити способи впливу на аудиторію і простежити структуру побудови аргументів з метою впливу на свідомість слухачів.

Трактуючи політичний дискурс, не варто обмежуватися лише мовними характеристиками, інакше суть і мета політичного дискурсу залишаться непоміченими. Розуміння політичного дискурсу передбачає знання фону, очікувань автора й аудиторії, прихованих мотивів, сюжету та логічних переходів конкретної епохи.

Висновки. Таким чином, політичний дискурс вбирає в себе значну частину комунікації і має високий ступінь аргументації для висловлювання певної точки зору, виправдання або спростування думки чи для одержання схвалення аудиторією. Оскільки політичні промови можуть мати значний вплив на суспільство, їх аналіз є дуже важливим. Вивчення лінгвістичних особливостей політичних промов обумовлюють перспективи розвитку цієї тематики у другому розділі.

Література

1. Лобода Ю. А. Відтворення експресивних засобів політичних промов українською мовою (на матеріалі публічних виступів політиків Великої Британії та США): автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.16 / Ю.А. Лобода; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2011. — 19 с.
2. Методология исследований политического дискурса: Актуальные проблемы содержательного анализа общественно-политических текстов. — Вып. 1 / Под. Общ. Ред. И.Ф. Ухвановой-Шмыговой. — Мн. : Белгосуниверситет, 1998. — 283 с.

3. Нагорна Л. Б. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики / НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. — К. : Світогляд, 2005. — 316 с.
4. Мацько Л. І. Стилїстика української мови / Мацько Л.І. — К.: Вища школа, 2003. — 462 с.
5. Миронова Н. Н. Дискурс — анализ оценочной семантики: Учебное пособие по языкознанию / Н.Н. Миронова. — М. : Тезаурус, 1997. — 158 с.
6. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М.Л. Макаров. — М. : Гнозис, 2003. — 280 с.